

Wonderland Narnia

Over kleerkasten, orkanen en konijnenholen.

Is het je wel eens opgevallen dat in veel sprookjes er een doorgang bestaat naar een magische wereld? In 'De kronieken van Narnia' (Lewis) verdwijnen kinderen door een kleerkast naar een andere wereld. In 'De tovenaar van Oz' (Baum) neemt een orkaan Dorothy mee naar Oz. En wie kent niet het beeld uit 'Alice in wonderland' (Carroll), wanneer Alice door een konijnenhol valt en in het wonderland van het on(der)bewuste belandt?

Ik gebruik in dit artikel de term 'on(der)bewuste'. Hiermee verwijs ik tegelijk naar twee verschillende fenomenen:

Het *onderbewuste* bevat feitelijk genomen alleen de onderdrukte inhouden, die ooit bewust zijn geweest, maar vanwege hun pijnlijke aard onderdrukt zijn. Wanneer het onderbewuste weer bewust wordt gemaakt, herken je deze als onderdrukte ervaringen en zeg je: Aha!

Het *onbewuste* is een dieper gelegen laag, welke volledig onbewuste inhouden van de psyche bevat. Deze zijn nog nooit aan de oppervlakte gekomen inhouden. Wanneer ze bewust worden gemaakt sta je versteld van je eigen onwetendheid.

Narnia, Oz en Wonderland symboliseren de wonderlijke, on(der)bewuste werelden die onder ons dagdagelijks bewustzijn liggen. In deze sprookjes is er een duidelijke verhaallijn, waarin kinderen eerst in de gewone wereld van het bewustzijn verkeren. Deze wordt als grijs of bedreigend ervaren. In 'De tovenaar van Oz' woont Dorothy met haar doodsaaie oom en tante op de prairie van Kansas. Totdat een orkaan Dorothy meesleurt naar het kleurrijke Oz. In Narnia ontvluchten de Pevensie kinderen de Tweede Wereldoorlog. Via een kleerkast ontsnappen ze naar Narnia. En Alice valt door een konijnenhol, ploef, in haar eigen on(der)bewuste!

Down the rabbithole

Kleerkasten, orkanen en konijnenholen zijn in sprookjes doorgangen of wormgaten naar het on(der)bewuste wonderland.

De kleerkast waardoor de kinderen naar Narnia verdwijnen is zo'n doorgang. In een kleerkast hangen kleren die je aan of uit kunt trekken. Kleding representeert de alledaagse persoonlijkheid die door de kinderen wordt uitgetrokken om via bijvoorbeeld fantasie toegang te krijgen tot de wondere wereld van de ziel.

Net als dromen dragen fantasieën en imaginaties een diepere, symbolische betekenis in zich. De symbolische beelden die tijdens een dagdroom spontaan opborrelen zijn niet zomaar verzinsels; ze bevatten een diepere, symbolische betekenis. Deze kan met de logica van de ratio niet begrepen worden. Ze kan alleen bevat worden via het

associatieve gevoel en intuïtie. De laatste bewustzijnsfunctie heeft simpelweg 'weet' van, voor het intellect, ongekende dingen.

Nu begrijp je ook waarom kinderen vaak nog weten door te dringen tot het wonderland van het on(der)bewuste. Kinderen zitten nog niet, zoals volwassenen, gevangen in hun rationele bewustzijn. Het kinderlijk bewustzijn staat nog open voor andere, irrationele zaken die in de wereld van de ziel heel gewoon zijn.

Volwassenen moeten zich moeite doen om door een konijnenhol te kruipen. Via meditatie of tijdens een crisis, wanneer het dagelijks bewustzijn wordt uitgeschakeld, lukt het ze wel eens. Iemand verliest dan tijdelijk zijn bewustzijn in een toestand die Janet 'abaissement du niveau mental' heeft genoemd. Soms valt iemand letterlijk flauw. Toen Freud geconfronteerd werd met de verdrongen, onderbewuste waarheid dat Jung hem niet langer als vaderfiguur erkende, verloor Freud zijn bewustzijn en viel flauw. Maar ook wanneer iemand door een psychose wordt overspoeld, komt hij in Oz terecht. Dit is het geval met Dorothy die door een orkaan wordt meegevoerd.

Een psychose is een overspoeling van on(der)bewuste inhoud die, net als bij natuurgeweld als van een orkaan, lawine of tsunami, het bekende terrein – ons bewustzijn – overneemt en dit overspoelt. Iemand die psychotisch is verliest de rationale kijk op de realiteit en beziet deze door de ogen van de diepere bewustzijnslagen in symbolische zin. De wereld die je dan ziet is wonderlijk van aard. Je komt dan net als Alice allerlei absurde zaken tegen, zoals een waterpijprokende rups, een gekke hoedenmaker of een hartenkoningin.

Welkom in het symbolische wonderland van het on(der)bewuste!

Het symbolisch on(der)bewuste

De diepere lagen van de ziel zijn vele malen complexer, fijnzinniger en gelaagder dan het dagdagelijks bewustzijn van het ik. Taal is voor de ziel als een korset. Zij kan haar rijke wijsheid nauwelijks via woorden uitdrukken en gebruikt daarom symboliek. Eén enkel symbolisch beeld, zegt vaak meer dan duizend woorden. Wil je de diepere betekenis van sprookjes als Narnia begrijpen, dan moet je de symbolieken serieus nemen. Narnia is geen verzinsel, zoals volwassenen geloven. Narnia bestaat echt, weten kinderen, die nog een fluïde binding hebben met de wereld van het on(der)bewuste.

Om je bekend te maken met de complexe betekenis die een symbolische vertelling als Narnia bevat, neem ik je mee op reis door het betoverde land achter de kleerkast.

De kronieken van Narnia

De Engelse schrijver C. S. Lewis heeft door de jaren heen zeven verhalen over Narnia geschreven. Samen vormen deze 'De kronieken van Narnia'.

Elk boek heeft in de hoofdrol een protagonist die afkomstig is uit de echte wereld en getransporteerd wordt naar Narnia om aan de roep van de leeuw Aslan gehoor te geven. De leeuw Aslan, zo zullen we zien, kan beschouwd worden als een symbool voor de eeuwige ziel – de Christus in ieder mens.

In Narnia valt een duidelijke christelijke, symbolische verhaallijn te herkennen. In chronologische volgorde behandelen de boeken de volgende thema's:

1. *Het neefje van de tovenaars*: de schepping & de komst van het kwaad.
2. *De leeuw, de heks en de kleerkast*: kruisiging, vergeving & opstanding.
3. *Het paard en de jongen*: roeping & bekering.
4. *Prins Caspian*: herstel van ware religie.
5. *De reis van het drakenschip*: geestelijk leven & verleidingen.
6. *De zilveren stoel*: strijd met de krachten van de duisternis.
7. *Het laatste gevecht*: komst van de antichrist, einde van de wereld & laatste oordeel.

Wanneer je schrijvers als Lewis of Tolkien ('In de ban van de ring') zou vragen of zij deze symboliek bewust in verhalen verweven hebben, ontkennen ze dit. Inspiratie is vaak geen bewust gewild proces. De symboliek in Narnia is niet bedacht, maar welt spontaan op uit diepere, on(der)bewuste bronnen. Als je via creatieve, geestverruimende processen als associatie en verbeelding door de persoonlijke lagen van het on(der)bewuste doordringt, kom je in de dieper gelegen lagen terecht van het collectief onbewuste.

De mens staat niet op zichzelf: de individuele psyche drijft als een ijsberg in de zee van het collectief onbewuste. Wanneer je dieper in jezelf afdaalt, stuit je op het collectief onbewuste, waar de archetypische beelden uit Narnia als in een collectief geheugen zijn opgeslagen.

De leeuw, de heks en de kleerkast

Ik zal me in dit artikel verder wijden aan de symbolische betekenis van het mogelijk bekendste verhaal uit de Narnia-reeks: 'De leeuw, de heks en de kleerkast', ook bekend als 'Het betoverde land achter de kleerkast', uitgebracht in 1950.

Wanneer de Tweede Wereldoorlog uitbreekt worden de Pevensie kinderen Peter, Susan, Edmund en Lucy naar het platteland gestuurd om daar de zomervakantie door te brengen in een groot huis met een oude professor.

Omdat het regent gaan de kinderen binnen verstopperijtje spelen. Lucy, de jongste, besluit zich te verstoppen in de grote kleerkast die ze in een lege kamer vindt. Hoe verder ze de kleerkast inloopt hoe minder het begint te lijken op een kleerkast. Plotseling realiseert ze zich dat ze in een bos staat. Lucy is in het betoverde land Narnia terecht gekomen. Als ze de rest van de kinderen naar Narnia haalt, worden ze geconfronteerd met een eeuwenoude strijd tussen de legers van 'het goede', aangevoerd door de leeuw Aslan, en de legioenen van 'het kwade' onder leiding van de tovenaars Jadis. De laatste houdt Narnia permanent bevangen in een ijzige kou.

Lewis schreef de kronieken van Narnia in de periode 1949-1954, vlak na de Tweede Wereldoorlog, toen de wereld in de ijzige greep was van dictators als Hitler en Mussolini. Het is slechts één, oppervlakkige laag van betekenis om de bevroren wereld van Narnia te zien als symbool voor de psychische horrorwinter die Europa jarenlang in de greep had gehouden.

Sprookjes als Narnia vormen een allegorie: een symbolische voorstelling van, in dit geval de kinderpsyche die bevangen is door de strijd tussen goed en kwaad.

Als de Pervensie kinderen via de kleerkast in Narnia terecht komen, ontmoeten zij daar eerst een faun: meneer Tumnus.

De faun, een mythologisch wezen, heeft het onderlichaam van een bok en het bovenlichaam van een mens. De bok, met zijn gespleten hoeven, staat symbool voor de 'kwade', dierlijke natuur: de driften die ook kinderen moeten leren beheersen om als mens boven de animale natuur uit te groeien. In Freud's termen: de mens is een samenspel van het Es, zijn animale natuur, en het Ich: het ego dat de krachten van de natuur waaraan dieren zijn onderworpen, moet integreren in het ik-bewustzijn. 'De leeuw, de heks en de kleerkast' stelt onder andere de beproevingen centraal die gepaard gaan met de integratie van Es en Ich, de animale en de menselijke natuur.

De animale driften van het Es zijn op zichzelf niet kwaad, maar worden door de mens, die over hogere, geestelijke vermogens beschikt, als kwaad of zondig beleefd als hij er de slaaf van is. Dit is het geval met Edmund, één van de vier kinderen, die door de boze tovenares Jadis, symbool voor Satan, met marsepein in de val wordt gelokt. Edmund volgt blindelings de wetten van de natuur en wil meer marsepein, waarmee Jadis hem lokt en gevangen neemt.

Voor dieren, die op een lagere trap van bewustwording staan, is het volgen van de natuurwetten geen zonde, maar een blinde plicht om te overleven. Maar de mens die via zijn denken de natuur naar zijn hand kan zetten, heeft als evolutionaire opdracht om boven de wetten van de natuur uit te groeien. In Genesis krijgt de mens van God de macht en wijsheid om over de andere natuurrijken te heersen. Met het verwerven van geestelijk inzicht komt de mens echter in conflict met de wetten van de natuur.

In dit verhaal van Narnia staat het conflict tussen de geestelijke wetten en de natuurwetten centraal. Dit is het gevecht tussen goed en kwaad Tussen Aslan, de leeuw en de boze tovenares Jadis. Tussen God en Satan. Of, anders gezegd: tussen de eeuwige ziel, die volgens de wetten van de geest leeft en de tijdelijke persoonlijkheid, die via het lichaam onderworpen is aan de wetten van de natuur.

De strijd tussen geest en natuur, de goddelijke mens en de persoonlijkheid, is een archetypisch thema dat op tal van wijzen beleefd en verhaald is. In het Westen zijn we vooral bekend met de kruisiging van Jezus: het afleggen van zijn persoonlijke natuur, zodat Christus, de ziel die eeuwig voortleeft in de geest, kan herrijzen. Dit universele thema ligt als archetypisch residu opgeslagen in het collectief onbewuste van het Avondland en vindt zijn symbolische expressie in verhalen als Narnia.

In Narnia wordt Christus voorgesteld als de leeuw Aslan. Overigens, ook in de Bijbel wordt Christus beschreven als de leeuw uit de stam Juda. Hij wordt ook door andere dieren gesymboliseerd, zoals door het lam, dat de zuivere natuur van de geest voorstelt.

De tegenstander van de eeuwige geest is de tijdelijke natuur van de persoonlijkheid. In Narnia wordt de laatste, net als in veel andere sprookjes, voorgesteld door een boze heks of tovenares. Jadis is net zo duivels als de boze stiefmoeder die de Sneeuwvitje in

slaap doet vallen; de mens die zich onbewust is van zijn ware, geestelijke natuur: de ziel. Jadis is verder net zo ijzig als die andere heks: de Sneeuwkonigin uit het gelijknamige sprookje van Hans Christiaan Andersen.

Als de persoonlijkheid, die gebonden is aan natuurwetten, de overhand krijgt ten koste van de inspirerende, leven schenkende invloed van de geest, dan is het alsof onze psyche bevroren raakt. De mens die slechts vanuit de oppervlakige lagen van zijn aardse persoonlijkheid leeft, leeft in 'flatland'. Hij leeft een treurig bestaan met beperkte mogelijkheden in plaats van te putten uit de vele rijkdommen, zoals creatieve mogelijkheden en diepgaande vreugde van de geest.

De boze tovenaars Jadis houdt de geestelijke ontwikkeling van de kinderpsyche bevroren, doordat zij een deel van de geest – het deel vertegenwoordigd door Edmund – gevangen houdt in de starre werking van de natuurwetten. De mens die alleen de collectieve natuur volgt, leeft als een kuddedier dat eet, slaapt en zinnelijk genot najaagt. De jonge Edmund kan zo nooit tot een leeuw worden: koning in zijn eigen psyche, door al zijn unieke, individuele mogelijkheden te ontplooiën. Jadis verpersoonlijkt de bevroering van de individuele mogelijkheden wanneer een mens blijft hangen in het onbewust volgen van de collectieve natuurwetten. Aslan, die verbonden is met het astrologisch teken van de Leeuw, vertegenwoordigt de unieke mogelijkheden die ontplooi kunnen worden vanuit de eigen, unieke kern.

Onze talenten en andere, unieke eigenschappen en mogelijkheden liggen als geestelijk zaad in ons besloten, wachtend totdat we deze via bewustzijn tot ontkieming brengen. Om dit te kunnen doen moet telkens weer de strijd tussen persoonlijkheid en ziel, lichaam en geest geslecht worden. In veel gevallen zal de Edmund in ons, de aan de aarde gebonden persoonlijkheid, eerst verleid worden om zich neer te leggen bij heerschappij van de natuurwetten. Dit is de weg van de minste weerstand; het passief doorbrengen van een leven voor de TV, etc. De psychische groei raakt bevroren en er is een strijd op leven en dood nodig om de leeuw in ons, Aslan, te wekken.

Herhaling van de zondeval

Er zijn vele vergelijkingen te maken tussen de verhalen van Narnia en die in de Bijbel.

Zoals gezegd, speelt Jadis de rol van Satan, die zich van de heelheid van de geest afkeert om een eigen leven als ego te leiden. Net als Eva in Genesis verleidt Jadis Edmund (Adam) met iets lekkers. Eva symboliseert de yinne, passieve zijde van de mens die zich laat verleiden om de natuurwetten in plaats van de geestelijke wetten te volgen. Hierdoor verliest de mens op den duur het bewustzijn als geestelijk wezen in eenheid met alles te bestaan – de toestand van het paradijs – en valt hij in de beleving van als afge-zonde-rd natuurwezen – de toestand van de aarde – te bestaan.

Er geldt: 'zo boven, zo beneden'. Dat wat zich in het groot in de macrokosmos afspeelt, herhaalt zich op kleinere schaal in de microkosmos.

Het ontgroeien van de kindertijd is als een val uit het paradijs. Met het verwerven van zelfbewustzijn (ego), wordt het opgroeiend kind zich steeds meer van zichzelf als individu bewust. Het kind verlaat de symbiotische moederschoot en moet zich plots op

zichzelf verlaten. Op den duur beseft het kind dat hij als volwassene zelf verantwoordelijk is om zich in de wereld staande te houden.

Als jongen realiseerde ik me op een gegeven moment dat ik op een dag voor mezelf zou moeten zorgen en net als mijn vader in de ochtend naar m'n werk zou moeten gaan. Dit was voor mij een moment waarop de veilige, paradijselijke kinderwereld ophield te bestaan.

Net als bij de zondeval, waarin de mens uit de symbiose met het goddelijke wordt verdreven, houdt de verleiding door Jadis, een belangrijke les in.

Als duivelse, splijtende geest (de Bijbel noemt Satan de 'diabolos' of 'scheider') initieert zij de psyche in het doorleven van dualiteiten. We moeten goed en kwaad doorleven om ons bewust te worden van de eigen verantwoordelijkheid om het leven in stand te houden. Edmund moet zich tegoed doen aan marsepein om tot inkeer te komen en zijn bewustzijn opnieuw te richten tot de geest in plaats van louter het volgen van de natuurwetten. Narnia leert kleine en grote kinderen dat, om als geestelijk wezen temidden van de natuur te leven, de wetten van de geest en die van de natuur in balans moeten worden gebracht.

Wat niet in Narnia aan de orde is, maar wat ik hier wel wil vermelden is de functie van de zondeval. Door de beleving als afge-zonde-rd wezen te bestaan, leert de mens als geestelijk wezen zijn aandeel in de schepping kennen. In de oertoestand van geestelijke eenheid, kent de mens de gevolgen van de eigen wil niet, simpelweg omdat in het paradijs de eigen wil niet bestaat. Pas als de mens zich heeft afgescheiden van het geheel, leert hij goed en kwaad kennen. Dit zal hem uiteindelijk tot inkeer brengen. Via de eigen wil leert hij in vrijheid om de universele wil tot uiting te brengen, beseffend wat de gevolgen zijn – onze wereld na het paradijs – als hij ingaat tegen de goddelijke wil.

Liefde versus angst

Net als in de Bijbel of het sprookje van de Sneeuwkonigin, wordt Edmund uiteindelijk door liefde gered.

In het sprookje van de Sneeuwkonigin wordt Kai gevangen genomen door de ijzige heks. Haar ijzige persoonlijkheid is het tegenovergestelde van liefde. Liefde is de wetenschap dat alles één is en is kenmerkend voor onze natuurlijke geestestoestand. Mensen die Zelfrealisatie hebben bereikt, hebben een overwinning op de natuur behaald en kennen zichzelf als geestelijke in plaats van fysieke wezens. Ze vallen samen met het geheel dat zich uitdrukt in een volledig aanwezig zijn in het hier en nu. Ze ervaren de inherente eenheid van het bestaan en kennen geen angst, dat het tegenovergestelde van liefde is.

Angst is de ervaring van na de zondeval: de beleving als afge-zonde-rd wezen (ego) te bestaan. Angst zorgt ervoor dat onze psyche bevriest. De persoonlijkheid zal er via de zogenaamde afweermechanismen namelijk alles aan doen om het voelen van angst te vermijden. Hiervoor hebben we drie verdedigingen tot onze beschikking: *fight*, *flight* en *freeze*. Wanneer vechten of vluchten niet werken, staat de psyche alleen de ultieme afweer ter beschikking: het bevriezen van de gevoelens. Je voelt dan niets meer: geen

angst, maar ook geen liefde of vreugde. In het verhaal van Narnia wordt dit verbeeld als een eeuwig bevroren wereld, waarin het nooit meer kerstmis wordt.

Kerstmis duidt de geboorte van de geest aan: het licht van bewustzijn dat in de duisternis van onbewust zijn schijnt. De lichtende Christusgeest wordt verbeeld door de leeuw Aslan die de witte tovenaars Jadis, de duivel, moet verslaan. Net als in de kruisiging kan dit alleen als er een offer wordt gebracht. Uit liefde voor de ziel van Edmund geeft Aslan zijn leven. Hij kruisigt als het ware het oude bewustzijn, dat sterven moet, wil een nieuw, groter bewustzijn herrijzen. Dit nieuwe, grotere bewustzijn is per definitie meer liefdevol, want liefde is het kenmerk van integratie. Naarmate de psyche meer integreert, wordt haar instelling meer liefdevol en minder angstig. Zolang het ego, de diabolische Jadis, de heerschappij voert over de psyche, heerst er een toestand van angst die bevroren (afgeweerd) moet worden. Maar wanneer tot slot Aslan, de ziel (de individuele geest), de troon bestijgt, wordt Narnia van angst en haar koude verlost.

De verhaallijn in 'De leeuw, de heks en de kleerkast' volgt dus de motieven:

Zondeval

Edmund die in handen valt van de duivelse kracht (ego) Jadis en hiermee het volgen van geestelijke wetten van het paradijs verruilt voor de natuurwetten in de materiële wereld. De macrokosmische zondeval herhaalt zich in het klein steeds opnieuw. Bijvoorbeeld bij het verlaten van de kindertijd, wanneer kinderen als de Perversies geconfronteerd worden met het kwaad: in het klein en in het groot (wereldoorlogen).

Lijden

Hoewel de zondeval – de beleving als afge-zonde-rd wezen te bestaan een noodzakelijke fase is in de Zelfrealisatie als godenkinderen – gaat dit gepaard met lijden. De psyche, het land Narnia, raakt betoverd. Satanische krachten als Jadis houden de menselijke geest bevroren in een toestand van angst en lijden.

Kruisiging

Om de katatonische toestand van de doodse natuur te doorbreken, moet het oude bewustzijn gekruisigd worden, zodat verlossing vanuit de geest – een hoger bewustzijn – de bevroering in het ego kan doorbreken. Dit gaat altijd met een offer gepaard. De mens moet zijn afhankelijkheid van natuurwetten opgeven. Het punt is: in een materiële wereld gaat het offeren van het natuurwezen gepaard met onzekerheid. De geestelijke rijkdom – het volgen van de wetten van de geest – die hierdoor ter beschikking komt, is niet materieel van aard. Kruisiging gaat gepaard met een gevoel van verlies.

Herrijzenis

Nadat het afge-zonde-rde zelf, het ego (Edmund), door lijden is gekruisigd, vindt de herrijzenis van de eeuwig ziel, de onsterfelijke Christus (Aslan) plaats. Edmund is vergeven: liefde heelt alle wonden.

Goede en betere toverkracht

Nadat de Perversie kinderen hun avonturen in de on(der)bewuste wereld van de psyche beleefd hebben, keren zij gelouterd – ingewijd in de liefdeskracht van de geest – terug in de wereld van grote mensen. Deze zijn nog steeds in oorlog met elkaar. Maar de psyche

heeft meer inzicht gekregen. Het eeuwige, goddelijke kind heeft dankzij de karmische werking van de natuurwetten (oorzaak en gevolg) een verdiept bewustzijn in goed en kwaad. Ze hebben aan den lijve de werking ondervonden van wat in Narnia 'goede' en 'betere' toverkracht wordt genoemd.

De betere toverkracht van Aslan gaat uit van de kracht van liefde. Deze kracht kan alleen vanuit het beginsel van eenheid, het goddelijke, komen. De kinderen hebben de kracht van geloof ontdekt. Door zich te richten op onzichtbare geestelijke wetten die uitgaan van de heelmakende werking van liefde, hebben ze de macht van het afscheidende bewustzijn van ego en lichaam doorbroken. Ze hebben de kracht van hemelse genade ervaren, die ervaren wordt wanneer het ego – eigenwanen als egoïsme – losgelaten wordt. Ze zijn zich bewust geworden van hun bipolaire aard. In hen huist niet alleen een ego, de ijzige koningin Jadis die de natuurwetten dient. Maar zij hebben een nog machtigere heerser, de goddelijke keizer, ontdekt. Hun geestelijk of Christuszelf (Zelf of ziel) beschikt over een betere toverkracht dan de zwarte magie (manipulatie, hebzucht etc.) van het ego. Deze betere toverkracht is het volgen van de geestelijke wet, die altijd in naam van liefde (eenheid) in plaats van angst (scheidend bewustzijn) handelt. Door de geestelijke wet te volgen, komen zij tenslotte los van de karmische wet van oorzaak en gevolg, geboorte en dood, zoals deze in de natuur geldt. De natuurwet wordt als 'goede' toverkracht gezien.

Sinds de mens door de zondeval de eenheid heeft verlaten, is er via de natuurwetten een noodorde in werking getreden. De wetten van de natuur zijn karmisch van aard, je oogst wat je gezaaid hebt. Zo leert de mens de kwalijke gevolgen van de eigen wil kennen en leert het ego zich overgeven aan de geest.

Aslan of Christus staat na zijn kruisiging op en leeft verder. De betovering door Jadis, het ego, is opgeheven. Het bewustzijn erkent de geest als keizer. De kinderen zijn ingewijd in de betere toverkracht van liefde. Hun geloof in de werking van de geest heeft hen gered.

© Sander Videler